

34. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 11 V 1866 Rkp. BJ 6520 k. 60-61.

[Tłumaczenie:]

[k. 60r]

Paryż, 11, rue Jacob

11 maja 1866

Drogi Panie,

Jeśli długo zwlekałem z odpowiedzią, stało się tak dlatego, że miałem wszelakie problemy związane z przeprowadzką. Księgarnia¹ organizuje się szybko. Wild² i Glücksberg³ już zrobili swoje wysyłki, a Glücksberg wykonuje już moje zlecenia w Warszawie. Niebawem otrzyma Pan nasz katalog, jak również kilka polskich tomików. Przypominam Panu o Kilińskim⁴. Niezastąpiony [k. 60v] Bronisław⁵ wrócił z Florencji, skąd przywiózł kilka pięknych akwafort.

„Revue”⁶ ukazuje się dopiero 30 bieżącego miesiąca.

Co się tyczy *Histoire de la caricature moderne*, mam tylko książkę autorstwa Champfleury’ego⁷; jeśli Pan sobie życzy, prześlę ją Panu. Tymczasem wysyłam Panu publikację odnoszącą się do werniksów⁸, o którą Pan poprosił Bronisława. Obrazy hrabiego Tarnowskiego⁹ właśnie dotarły. Przyjrzą się im i do niego na ich temat napiszę. Być może uzupełni [k. 61r] Pan o kilka szczegółów Pańską korespondencję. Postawa Rosji jest interesująca, artykuły w gazetach rosyjskich na temat wojny mogą być z pożytkiem zasygnalizowane. Ta wojna¹⁰ zapowiada się nieciekawie. Jako Polacy moglibyśmy jedynie źle życzyć

¹ Księgarnia Luksemburska – zob. list nr 9.

² Karol Wild – zob. list nr 18.

³ Michał Glücksberg – zob. list nr 21.

⁴ *Pamiętniki* Jana Kilińskiego – zob. list nr 15.

⁵ Bronisław Zaleski – zob. list nr 7.

⁶ „Revue du Monde” – zob. list nr 21.

⁷ *Histoire de la caricature antique* par Champfleury, E. Dentu, Paris 1865.

⁸ Być może *Guide pratique de la fabrication des vernis*, par Henry Violette, E. Lacroix, Paris 1866.

⁹ Tadeusz Tarnowski – zob. list nr 30.

¹⁰ Mowa o wojnie prusko-austriackiej. W 1866 r. Prusy doprowadziły do wojny z Austrią o Szlezwik i Holsztyn, kraje odebrane wspólnie przez te państwa Danii w 1864 r., ale była to w gruncie rzeczy wojna o przywództwo wśród krajów niemieckich. Wojna wybuchła w czerwcu 1866 r., ale zwiastowały ją różne akty dyplomatyczne wiosną tego roku. Za Austrią opowiedziała się Saksonia i Bawaria, Prusy zapewniły sobie neutralność Rosji i Francji oraz poparcie Włoch, co oznaczało dla Austrii wojnę na dwa fronty. W efekcie spektakularnej porażki Austria została zmuszona do zgody na rozwiązanie Związku Niemieckiego i oddanie Włochom Wenecji. Po wyeliminowaniu Austrii z Rzeszy powstał w północnych i środkowych Niemczech Związek Północno-Niemiecki pod zwierzchnictwem Prus; poza Związkiem pozostały: Bawaria, Wirtembergia, Badenia i Hessen-Darmstadt, związane jednak z Prusami sojuszami wojskowymi, co ułatwiło pełne zjednoczenie Niemiec pod przywództwem Prus.

Prusom i Austrii, a co się tyczy rządu w Tuileries¹¹, jego polityka zmienia się w zależności od okoliczności, ale ostatecznie jest gotów dbać o swój interes ze szkodą dla narodów.

Szczerze Panu oddany

Władysław Mickiewicz

[k. 61v] P.S. Wojna sprawia, że każda sprzedaż obrazów obecnie jest sprawą niepewną. Dwie piękne francuskie galerie w ostatnich dniach bardzo źle się wyprzedały. Kolekcja obrazów księcia Radziwiłła¹² nie cieszyła się zainteresowaniem. Przyjrę się obrazom wraz z jednym z najbardziej kompetentnych znawców i napiszę na ten temat do hrabiego.

¹¹ Czyli władz francuskich – Tuileries było paryską siedzibą cesarza Napoleona III do czasu wojny francusko-pruskiej (1870-1871).

¹² Zbiory wojewody wileńskiego Michała Hieronima Radziwiłła (1744-1831) z pałacu w Nieborowie zostały w latach 1865-1866 częściowo sprzedane na kilku aukcjach w Hôtel Drouot w Paryżu przez wnuka twórcy kolekcji, księcia Zygmunta Radziwiłła (1822-1892).